

เอกสารเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี **ชุดความรู้ การพัฒนาที่ดิน**
และเทคโนโลยี

สำนักนิเทศและถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาก่อนที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การเตรียมดินปลูกพืช

ดิน เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่พืชอาศัยในการเจริญเติบโตเป็นที่ยึดเกาะของรากพืชเพื่อยึดลำต้นให้แน่นไม่ให้ล้มเอียง เก็บน้ำไว้เพื่อการเจริญเติบโตของพืช ให้อากาศแก่รากพืชเพื่อการหายใจ และเป็นแหล่งธาตุอาหารแก่พืช ซึ่งประกอบด้วยแร่ธาตุและอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่พืช

การเตรียมดินปลูกพืช

ดินเป็นตัวกลางที่พืชต้องอาศัยในการดำรงชีพ การเตรียมดินจึงมีความสำคัญต่อพืช เพื่อให้ดินนั้นเหมาะสมกับสภาพความต้องการสำหรับการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตของพืช มีโครงสร้างทางกายภาพของดินที่ดี ทนทานต่อการเสื่อมโทรม มีการระบายน้ำและอากาศได้ดี รักษาปริมาณความชื้นให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ธาตุอาหารของพืชอยู่ในรูปที่พืชสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ มีปริมาณพอเพียงและสมดุล ให้ผลผลิตที่สูงสุดของพืชแต่ละชนิดที่จะปลูก

การเตรียมดินอย่างถูกวิธี

การเตรียมดินปลูกพืชที่ไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดความเสียหายแก่ดินและสิ่งแวดล้อมได้ เช่น การสูญเสียหน้าดินเนื่องจากการชะล้างพังทลาย ดินแน่นทึบ รากพืชไม่สามารถหยั่งรากไซซอนไปหาอาหารมาหล่อเลี้ยงลำต้นได้ เป็นต้น การเตรียมดินอย่างถูกวิธีจะช่วยป้องกันมิให้เกิดความเสียหายได้ ควรปฏิบัติตามวิธีการที่ถูกต้อง เพื่อลดการสูญเสียดังกล่าว ดังนี้

- **ควรเตรียมดินเมื่อมีความชื้นปานกลาง** เนื่องจากการเตรียมดินเมื่อขณะที่ดินยังแห้งอยู่ อาจทำไม่ได้ หรือได้ลำบากเพราะดินแข็งเกินไป และถ้าเตรียมดินในขณะที่มีน้ำมากเกินไป จะทำให้ดินแน่นทึบ ดินมีการระบายน้ำไม่ดีและทำให้การใช้เครื่องจักรทำงานไม่สะดวก

- **ไม่ควรเตรียมดินหรือไถพรวนเกินความจำเป็น** เพราะจะทำให้ดินร่วนและแตกละเอียดมากเกินไป อันอาจส่งผลให้อินทรีย์วัตถุในดินสลายตัวได้โดยง่าย และดินจะไม่จับตัวกัน ซึ่งจะง่ายต่อการชะล้างพังทลาย

กรมพัฒนาที่ดิน สำนักปฏิบัติการวิทยุไทย

www.ladd.go.th

ลดต้นทุน ปรับโครงสร้างดิน เพิ่มผลผลิต พลิกฟื้นชีวิตเกษตรกร

การเตรียมดินปลูกพืช

■ **การเตรียมดิน** ไม่ควรที่จะไถพรวนในระดับความลึกเดียวกันตลอดเวลา ควรมีการสลับพลิกดินล่างขึ้นมาและไถทำลายชั้นดานในบางโอกาส เพราะจะเป็นการช่วยนำธาตุอาหารพืชขึ้นมาในดินชั้นบน และมีการระบายน้ำและอากาศตลอดจนปรับโครงสร้างของดินให้ดีขึ้น

■ **ไม่ควรเผาทำลายเศษพืชหรือตอซัง** ควรไถกลบเศษพืชที่เหลือ ภายหลังการเก็บเกี่ยวลงในดิน อันจะเป็นการเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารแก่ดิน

■ **บริเวณที่ง่ายต่อการชะล้างพังทลาย** และมีดินที่มีเนื้อดินร่วนทรายหรือเป็นดินทราย การเตรียมดิน ควรดำเนินการก่อนปลูกพืชเล็กน้อย เพราะดินที่มีเนื้อหยาบ เมื่อมีฝนตกน้ำจะชะล้างหน้าดินไปได้โดยง่าย

■ **บริเวณพื้นที่ที่มีความลาดเท** ควรเตรียมดินด้วยความระมัดระวัง และมีมาตรการป้องกันการสูญเสียหน้าดินเนื่องจากการชะล้างพังทลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไถพรวน ต้องไถพรวนไปตามแนวระดับหรือขวางความลาดเท

■ **การเตรียมดินด้วยวิธีการไถพรวนน้อยที่สุดหรือไถพรวนครั้งเดียวแล้วปลูกพืช หรือไม่ไถพรวนเลย** เตรียมดินโดยใช้จอบหรือเสียมเปิดหน้าดินเป็นหลุม แล้วหยอดเมล็ดพืชปลูก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรผู้ไม่มีเครื่องจักรกล

■ **ในกรณีพื้นที่ดินนั้นเป็นดินที่มีปัญหาเฉพาะอย่าง** เช่น เป็นดินเปรี้ยว ดินเค็ม จำเป็นต้องมีวิธีการพิเศษในการปรับปรุงดินร่วมด้วย เช่น การใช้ปูนปรับสภาพความเป็นกรดเป็นด่าง การใช้ยิปซัม การล้างดิน และมาตรการทางวิศวกรรม เป็นต้น

■ **พื้นที่ดินที่ถูกใช้เพื่อการเกษตรกรรมมานาน** มีโอกาสที่ดินจะเสื่อมโทรมและมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ตลอดจนมีสภาพไม่เหมาะสมกับการเพาะปลูกจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและบำรุงดินให้มีสภาพที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืช โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยเคมีให้แก่ดิน ■

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

- สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1-12
- กรมพัฒนาที่ดิน ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900 โทร 0-2579-8515

หรือที่